СИЛЛАБУС
2024-2025 оқу жылының көктемгі семестрі
«6B02211-Этнология және антропология» білім беру бағдарламасы

<table>
<tr><th rowspan="2">Пәннің ID және атауы</th><th rowspan="2">Білім алушының өзіндік жұмысын (БӨЖ)</th><th colspan="3">Кредиттер саны</th><th rowspan="2">Кредит-тердің жалпы саны</th><th rowspan="2">Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОБӨЖ)</th></tr>
<tr><th>Дәрістер (Д)</th><th>Семинар сабақтар (СС)</th><th>Зерт. сабақтар (ЗС)</th></tr>
<tr><td>54064
Тарихи демография</td><td>5</td><td>1,70</td><td>3,30</td><td>0,00</td><td>5</td><td>5</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="5">ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ</th></tr>
<tr><th>Оқыту түрі</th><th>Циклы, компоненті</th><th>Дәріс түрлері</th><th>Семинар сабақтарының түрлері</th><th>Қорытынды бақылаудың түрі мен платфомасы</th></tr>
<tr><td>Оффлайн</td><td>БП. Жоғары оқу компоненті</td><td>Проблемалық, аналиткалық</td><td>Пікірталас, сұрақтарға жауап беру, презентация.</td><td rowspan="7">Жазбаша</td></tr>
<tr><td>Дәріскер (лер)</td><td colspan="3">Картаева Тәттігүл Ерсайынқызы</td></tr>
<tr><td>e-mail:</td><td colspan="3">Kartaeva07@gmail.com</td></tr>
<tr><td>Телефоны:</td><td colspan="3">87017390359.</td></tr>
<tr><td>Ассистент (тер)</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>e-mail:</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>Телефоны:</td><td colspan="3"></td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Пәннің мақсаты</th><th>Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН)*</th><th>ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)</th></tr>
<tr><td rowspan="6">Пәннің мақсаты-тарихи демографиядағы халықтардың қоныстануы туралы, қазіргі заманғы ұғымдар, теориялар, терминология туралы идеяларды қалыптастыру. Пәнді оқу барысында студенттер әлемдік тарихпен өзара байланыста Қазақстан демографиясының негізгі үрдістері мен заңдылықтарын білетін болады. Дереккөздер арқылы халықтың қоныстануы туралы талдаулар алады және білімін практикада қолдана білу. Пән халықтың саны мен демографияның әлемдегі тарихи</td><td rowspan="2">1. Тарихи демография пәнінің зерттеу саласына жан-жақты түсінік беру.</td><td>1.1 – Зерттеудегі негізгі тұжырымдамалық тәсілдерді бөліп қарастыру</td></tr>
<tr><td>1.2 - Тақырыпты зерттеуге үлкен үлес қосқан авторларды және олардың ғылыми зерттеулерінің ерекшеліктерін бөліп көрсету.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2. Тарихи демография ғылымының қалыптасу тарихын зерделеу.</td><td>2.1 - Халықаралық миграциялық қозғалыстарға саяси шолу жасау, талдау;</td></tr>
<tr><td>2.2 – Қазақстан халықтарының әлеуметтік-демографиялық тенденциясына басты назар аудару.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">3. Қазақстан колданбалы этнологиясы тарихындағы зерттеулерді саралай алу;</td><td>3.1 - Тарихи демографияның негізгі даму кезеңдерін, ғылыми терминологиясын қарастыру.</td></tr>
<tr><td>3.2 - Автордың танымдық негіздерін және оның</td></tr>
</table>

үрдістер әсерін зерттеуге бағытталған.		тарихи мәселенің дамуына қосқан үлесін талдау.
	4. Тарихи демография ғылымының тарихнамасын саралау; әлемдік демографиядағы зерттеулерді басты назарға алу; әлем халықтарының өсу динамикасын талдау;	**4.1** – Нақты тарихи зерттеу пәнінің аспектілері бойынша зерттелу дәрежесін, сонымен қатар хронологиялық кезеңдер мен пәннің аймақтық аспектісін бағалау.
		4.2 – Зерттеудің теориялық және тұжырымдамалық негізін негіздеу: дәстүрлі тарихи сана, формациялық, өркениеттік немесе модернизация ұғымдары, жүйелік тәсіл. **4.3** - Негізгі аспектілерге және тұтастай алғанда проблемаға автордың қорытындысын ашу, мәселені шешуде осы автор енгізген жаңасын анықтау.
	5. Қазақстандағы демографиялық зерттеулерді талдау; демография ғылымының терминологиясымен жан-жақты танысу; санақ нәтижелерін арнайы кесте негізінде оқып танысу.	**5.1** - орындалған тапсырмаларға объективті баға беру
		5.2 – топтағы көшбасшылық қасиетті қабылдай білуге дайын болу
Пререквизиттер	Далалық этнография	
Постреквизиттер	Отандық этнология ғылымының тарихы.	
Оқу ресурстары	**Әдебиет:** негізгі, қосымша. Современная демографическая ситуация в Казахстане.- Алматы, 2004 Садыков Т.С., Такижбаева Н.Э. Введение в историческую демографию. - Алматы, 1980. Шелестов Д.К. Историческая демография. - М., 1987. Брук С.И. Население мира. Этнодемографический справочник. 2-е изд. - М.,1986. Медков В.М. Демография. – Ростов-на-Дону. 2003 Адам дамуы туралы есеп. Қазақстан – 2005. – Алматы, 2005. Современная демографическая ситуация в Казахстане. – Алматы. 2004. Анри, Л.. Методика анализа в исторической демографии.- М., 1997. Картаева Т. Тарихи демография. Оқу құралы. – Алматы: Арыс, 2007. – 130 б. Картаева Т. Тарихи демография. Электронды оқу құралы. – Алматы, 2010. – 130 б. Ғаламтор ресурстары: **Зерттеушілік инфрақұрылымы** 1. «Музеология және ескерткіштану» ғылыми-зерттеу орталығы – Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Археология, этнология және музеология кафедрасы, 4-5 каб; 2. «Қазақ ескерткіштануы» ғылыми-зерттеу орталығы, Ш.Ш.Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты, 3 қабат. **Мәліметтердің кәсіби ғылыми базасы** 1. ҚР Мемлекеттік Орталық Музейі, Алматы.	

	2. Ә.Қастеев атындағы Мемлекеттік Өнер музей, Алматы. 3. Алматы музейлер бірлестігі, Алматы. **Интернет-ресурстар** (3-5 кем емес) Ұлттық Статистика бюросы. 2023 - 2024 санақ нәтижелері // https://stat.gov.kz/ Халықтың көші-қоны туралы. Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 22 шілдедегі № 477-IV Заңы. // https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1100000477 **Программалық қамтамассыздандырылуы** (егер қажет болса)

Пәннің академиялық саясаты	Пәннің академиялық саясаты әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен айқындалады. Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде қолжетімді. **Ғылым мен білімнің интеграциясы.** Студенттердің, магистранттардың және докоранттардың ғылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің ғылыми және жобалау бөлімшелерінде, студенттік ғылыми-техникалық бірлестіктерінде ұйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи ғылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды қолдана отырып, жаңа білім алу негізінде зерттеу дағдылары мен құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университетінің оқытушысы ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабақтар, зертханалық сабақтар тақырыбында, силлабустарда көрініс табатын және оқу сабақтары мен тапсырмалар тақырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБӨЗ, БӨЗ тапсырмаларына біріктіреді. **Сабаққа қатысуы.** Әр тапсырманың мерзімі пән мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі. **Академиялық адалдық.** Практикалық/зертханалық сабақтар, БӨЖ білім алушының дербестігін, сыни ойлауын, шығармашылығын дамытады. Плагиат, жалғандық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде көшіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдықты сақтау негізгі саясаттардан басқа «Қорытынды бақылауды жүргізу Ережелері», «Ағымдағы оқу жылының күзгі/көктемгі семестрінің қорытынды бақылауын жүргізуге арналған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тестілік құжаттарының көшіріліп алынуын тексеру туралы Ережесі» тәрізді құжаттармен регламенттеледі. **Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері.** Университеттің білім беру ортасы гендерлік, нәсілдік/этникалық тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. қарамастан, оқытушы тарапынан барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан қолдау мен тең қарым-қатынас болатын қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен курстастарының қолдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден гөрі не істей алатындығы болып табылады. Әртүрлілік өмірдің барлық жақтарын күшейтеді. Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар, телефон/e-mail Kartaeva07@gmail.com немесе https://us04web.zoom.us/j/76842750607?pwd=FgGUPhscCs7D3CzEj07WkZIlaiPChI.1 кеңестік көмек ала алады. **MOOC интеграциясы (massive openlline course). MOOC**-тың пәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар **MOOC-**қа тіркелуі қажет. **MOOC** модульдерінің өту мерзімі пәнді оқу кестесіне сәйкес қатаң сақталуы керек. **Назар салыңыз!** Әр тапсырманың мерзімі пәннің мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген, сондай-ақ **MOOC**-та көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ	
Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік әріптік бағалау жүйесі	**Бағалау әдістері**

Баға	Баллдардың сандық баламасы	% мәндегі баллдар	Дәстүрлі жүйедегі баға
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	Қанағаттанарлықсыз
D	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	
F	0	0-49	

Критериалды бағалау – айқын әзірленген критерийлер негізінде оқытудың нақты қол жеткізілген нәтижелерін оқытудан күтілетін нәтижелерімен ара салмақтық процесі. Формативті және жиынтық бағалауға негізделген.

Формативті бағалау – күнделікті оқу қызметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағымдағы көрсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы жедел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, қиындықтарды анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар (пікірталастар, викториналар, жарыссөздер, дөңгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады.

Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес бөлімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалау түрі. БӨЖ орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл оқытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен арақатынаста бағалау. Белгілі бір кезеңдегі пәнді меңгеру деңгейін анықтауға және тіркеуге мүмкіндік береді. Оқу нәтижелері бағаланады.

Формативті және жиынтық бағалау Оқытушы бағалаудың өз түрлерін енгізеді немесе ұсынылған нұсқаны қолданады	**% мәндегі баллдар** Оқытушы өзінің баллдарға бөлуін күнтізбеге (кестеге) сәйкес пункттерге енгізеді. Емтихан және пән бойынша қорытынды балл өзгермейді.
Дәрістердегі белсенділік	
Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі	30
Өзіндік жұмысы	30
Жобалық және шығармашылық қызметі	
Қорытынды бақылау (емтихан)	40
ЖИЫНТЫҒЫ	100

Оқу курсының мазмұнын іске асыру күнтізбесі (кестесі). Оқытудың және білім берудің әдістері.

Аптасы	Тақырып атауы	Сағат саны	Макс. балл
	МОДУЛЬ 1		
1	**Д 1.** Кіріспе. Демография ғылымы. Зерттеу саласы.	2	
	СС 1. Демография ғылымы. Зерттеу саласы.	2	
2	**Д 2.** Дүние жүзі халықтарының өсу динамикасы	2	
	СС 2. Дүние жүзі халықтарының өсу динамикасы	2	20
	ОБӨЖ 1. БӨЗ 1 орындау бойынша кеңестер		
3	**Д 1.** Дүние жүзілік миграциялық қозғалыс	2	

	СС 2. Миграция түрлері, бағыттары.	2	10
	БӨЖ 1. Демография ғылымының қалыптасуы.		
4	**Д 4.** Дүние жүзі халықтарының орналасу тығыздығы.	2	
	СС 4. Халық тығыз орналасқан аймақтар.	2	10
5	**Д 5.** Дүние жүзілік отбасылық құрылым. Некелесу және ажырасу көрсеткіштері.	2	20
	СС 5. Некелесу, ажырасу мәселелері.	2	10
МОДУЛЬ 2			
6	**Д 6.** Дүние жүзіндегі халықтардың жастық және жыныстық структурасы	2	
	СС 6. Дүние жүзіндегі халықтардың жастық және жыныстық структурасы	2	10
	ОБӨЖ 2. БӨЗ 2 орындау бойынша кеңестер		
7	**Д 7.** Демографиялық жарылыс. Демографиялық бағдарламалар.	2	
	СС 7. Демографиялық болжау.	2	10
	СӨЖ 2. Ерте дүние және орта ғасырлардағы халық өсімі		15
Аралық бақылау 1			**100**
8	**Д 8.** Қазақстан халықтарының өсу динамикасы.	2	
	СС 8. XIX, XX ғасырлардағы Қазақстан жеріндегі демографиялық зерттеулер.	2	8
	ОБӨЖ 3. БӨЗ 3 орындау бойынша кеңестер		
9	**Д 9.** Қазақстан халықтарының әлеуметтік – демографиялық тенденциясы.	2	
	СС 9. Қазақстан халықтарының әлеуметтік – демографиялық тенденциясы, қазіргі өсім, демографиялық қозғалыстар көрсеткіштері.	2	8
	СӨЖ 3. Миграциялық ағымдар		
10	**Д 10.** Қазақстанда тұратын этникалық топтардың Қазақстан териториясына келіп қоныстануының алғы шарттары, тарихы, демографиясы.	2	8
	СС 10. Қазақстанда тұратын этникалық топтардың қоныстану тарихы, демографиясы.	2	12
	ОБӨЖ 4. БӨЗ 4 орындау бойынша кеңестер		
МОДУЛЬ 3			
11	**Д 11.** Дүние жүзі бойынша қазіргі демографиялық ахуал.	2	
	СС 11. Дүние жүзі бойынша қазіргі демографиялық ахуал. Адам даму индексі.	2	8
12	**Д 12.** Қазақстан жеріндегі алғашқы статистикалық орталықтар жүргізген алғашқы санақтар.	2	
	СС 12. Алғашқы кеңестік санақтар. Оның ерекшеліктері.	2	8
	СӨЖ 4. Тәуелсіздік жылдарындағы санақтар бойынша ҚР демографиясындағы өзгерістер.		12
13	**Д 13.** Диаспора немесе этникалық топтар.	2	
	СС 13. Дүние жүзіндегі қазақ диаспорасы.	2	8
	ОБӨЖ 5. БӨЗ 5 орындау бойынша кеңестер		
14	**Д 14.** XIX ғасырдағы Қазақстан жеріндегі демографиялық зерттеулер.	2	
	СС 14. XX бас кезіндегі Қазақстанда жүргізілген санақтар.	2	8
	БӨЖ 5. Шет елдердегі қазақ диаспорасының демографиялық жағдайы.		12
15	**Д 15.** Қазақстан халықтарының қазіргі демографиялық жағдайы.	2	
	СС 15. Қазіргі заманғы Қазақстанның демографиялық көрсеткіштері.	2	8
Аралық бақылау 2			**100**
Қорытынды бақылау (емтихан)			**100**
Пән үшін жиынтығы			**100**

Декан ______________________________ **Байгунаков Д.С.**

Оқыту және білім беру сапасы бойынша
Академиялық комитетінің торайымы ______________ **Бижанова М.Т.**

Кафедра меңгерушісі ______________________ **Жұматаев Р.С.**

Дәріскер ________________________________ **Картаева Т.Е.**

ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ

ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

«Тарихи демография» жазбаша тапсырмасы

Критерий/ балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»	
	90–100%	70–89%	50–69%	25–49%	0–24%
Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	"Өте жақсы" деген баға тарихи демографияны талдап, ерекшелігін саралап, аудиторияда өткен сабақты толық меңгеріп, терең ғылыми тұжырым жасау	"Жақсы" деген баға кейбір мәселелер қамтылмаған, мазмұны көрсетілмеген, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінде қате жіберілген. Жауапта стилистикалық қателіктердің болуы, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	"Қанағаттанарлық" деген баға негізгі ерекшеліктерді, үстіртін дәлелдейді, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, мазмұнын ашпайды.	Қойылған сұрақтарға қате дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасау.	Негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану	Тарихи демографияға қатысты сұрақтарды толық орындау, қойылған сұрақтардың мазмұнын ашу, курстың практикалық мәселелерін шешу.	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, курстың практикалық міндеттерін толық аша алмау, ғылыми тұжырымдарды дұрыс жеткізе алмау.	Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер беріледі. практикалық Ұсынымдар маңыздылау емес, мұқият талдауға негізделмеген және таяз. Дәлелдер үстіртін қолданылады.	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі қолданылған, сұрақтар жалпылама жазылған, зерттеулерді аз немесе мүлдем қолданбаған, нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер бар.	Сұрақпен жауаптың мазмұны сәйкес келмейді. Практикалық ұсынымдар мүлдем жоқ немесе өте төмен сапада. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған	Оқу тапсырмасын толық орындап, қойылған сұраққа жан-жақты, дәлелді жауап беру, курстың практикалық	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды

нәтиженің негіздемесі	мәселелерін шешіп, ғылыми тұжырымдар жасау.	жалпы деңгейіне әсер етпейді.	грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктердің болуы.	мен дәлелдер нашар пайдаланылған .	бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.